

РОЗДІЛ 4

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

УДК 351:862

DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2024.1.15>

Костенко Віталій Олександрович,

кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту
Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України
ORCID ID: 0000-0001-6604-272X

Журбинський Дмитро Анатолійович,

кандидат технічних наук, доцент,
заступник начальника кафедри організації заходів цивільного захисту
Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України
ORCID ID: 0000-0002-7225-5606

НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

DIRECTIONS OF THE IMPLEMENTATION OF THE STATE POLICY OF UKRAINE IN THE SPHERE OF CIVIL PROTECTION ON THE WAY TO EUROPEAN INTEGRATION

Дана стаття висвітлює надзвичайно актуальну для України на тлі відбиття військової агресії з боку Російської Федерації й в умовах європейської інтеграції проблемустосовнонеобхідності удосконалення державного управління у сфері цивільного захисту, захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру, що є невідомою складовою сектору безпеки і оборони нашої держави. У ній зазначаються основні етапи та законодавчі акти щодо приєднання України до Механізму цивільного захисту Європейського Союзу. Актуалізується нагальна потреба у підвищенні рівня спроможностей системи цивільного захисту України щодо реагування на надзвичайні ситуації техногенного і воєнного характеру та ліквідації їх наслідків під час ведення бойових дій. Акцентується увага на пріоритетному на цьому етапі завданні щодо адаптації правової бази України у сфері цивільного захисту до вимог і стандартів Європейського Союзу. Висвітлюються основні завдання для забезпечення високого рівня готовності суспільства і держави до реагування на широкий спектр загроз, що передбачені Стратегією національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни». Зазначаються пріоритетні напрями державної політики у сфері цивільного захисту в контексті повноправного членства у Механізмі цивільного захисту Європейського Союзу, зокрема першочергові заходи та практичні кроки для забезпечення повноцінного функціонування в цій європейській безпековій структурі, визначення сил і засобів, необхідних для спільного ефективного реагування на виклики та загрози на території інших держав-членів. Окрему увагу приділено питанню адаптації законодавства України до права ЄС, а також процесу перевірки українського законодавства на відповідність до європейського. Сформульовано висновки та пропозиції щодо підвищення рівня цивільного захисту територіальних громад на регіональному та місцевому рівнях в умовах децентралізації влади в Україні та адміністративно-теоріоріальної реформи за рахунок розширення повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а також посилення їх взаємодії з центральними органами управління.

Ключові слова: цивільний захист, надзвичайна ситуація, європейська інтеграція, Європейський Союз.

This article highlights the extremely relevant for Ukraine against the backdrop of military aggression from the Russian Federation and in the context of European integration, the problem of the need to improve public administration in the field of civil protection, protection of the population and territories from emergencies of man-made, natural and military nature, which

is an integral part of the security and defense sector of our state. It specifies the main stages and legislative acts regarding the accession of Ukraine to the Civil Protection Mechanism of the European Union. There is an urgent need to increase the level of capabilities of the civil defense system of Ukraine to respond to emergency situations of man-made and military nature and eliminate their consequences during hostilities. Attention is focused on the priority task at this stage of adapting the legal framework of Ukraine in the field of civil protection to the requirements and standards of the European Union. The main tasks to ensure a high level of readiness of society and the state to respond to a wide range of threats, provided for by the National Security Strategy of Ukraine "Human Security - Country Security", are highlighted. Priority directions of state policy in the field of civil protection in the context of full membership in the Civil Protection Mechanism of the European Union are indicated, in particular priority measures and practical steps to ensure full functioning in this European security structure, determination of the forces and means necessary for a joint effective response to challenges and threats to territories of other member states. Particular attention is paid to the issue of adapting Ukrainian legislation to EU law, as well as the process of checking Ukrainian legislation for compliance with European legislation. Conclusions and proposals are formulated for increasing the level of civil protection of territorial communities at the regional and local levels in the context of decentralization of power in Ukraine and administrative-theoretical reform at the expense of expanding the powers of local executive bodies and local self-government bodies, as well as strengthening their interaction with central management bodies.

Key words: civil protection, emergency situation, European integration, European Union.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Євроінтеграція - є цивілізаційним вибором українського народу, що ґрунтується на усвідомленні європейської ідентичності, належності до європейської цивілізації та спільності історичної долі з європейськими народами. Стратегічний зовнішньополітичний курс на євроінтеграцію в умовах російської військової агресії зумовлює потребу в посиленні спроможностей системи цивільного захисту (ЦЗ) України щодо реагування на надзвичайні ситуації техногенного та воєнного характеру (НС). У цьому контексті для розбудови сучасної та потужної системи ЦЗ європейського зразка наша держава потребує ще більш тісної співпраці з відповідними європейськими структурами, у тому числі в рамках Механізму цивільного захисту Європейського Союзу (МЦЗ ЄС).

У вересні 2022 року країни-члени офіційно підтримали Україну щодо вступу до МЦЗ ЄС. 20 квітня 2023 року, підписавши відповідну Угоду, наша країна вже офіційно стала 36-ю повноправною його учасницею, що значною мірою посилить безпековий компонент України у сфері ЦЗ та подолання наслідків бойових дій. І вже 8 листопада 2023 року Верховна Рада України офіційно ратифікувала Угоду, учинену 20 квітня 2023 року, щодо участі України в МЦЗ ЄС, ухваливши відповідний закон № 0226 [1].

Набрання Угодою чинності стане правовою основою для повноцінної участі України у МЦЗ ЄС та потенційно сприятиме зміцненню спроможності України у сфері ліквідації наслідків НС на національному та міжнародному рівнях із залученням національних сил країн-членів ЄС, а також сприятиме координованому наданню гуманітарної допомоги постраждалому населенню.

Пріоритетним завданням на цьому етапі є адаптація правової бази України у сфері ЦЗ до вимог ЄС, впровадження досвіду реалізації директив ЄС з питань ЦЗв інших країнах ЄС, визначення функцій, прав та обов'язків України у сфері ЦЗ, відпрацювання алгоритму дій, створення відповідних модулів, оцінки існуючих ризиків та інше.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо міжнародного співробітництва у сфері ЦЗ досліджували в наукових працях П. Волянський, С. Андреев, В. Андронов, О. Безуглов, Н. Григоренко, С. Домбровська, О. Їжак, М. Козяр, О. Євсюков, Л. Жукова, Н. Клименко, В. Садковий, А. Терент'єва, В. Тищенко, В. Федоренко, Г. Федулов, А. Шевцов, В. Костенко та інші.

Питання щодо приєднання України до МЦЗ ЄС та наближення системи ЦЗ України до європейських стандартів досліджувались О. Подскальною (О.Бойко), О. Трушем, А. Терент'євою, О. Твердохлібом, А. Любінським.

Аналіз публікацій сучасного періоду свідчить про необхідність активізації подальших наукових досліджень у сфері державного управління системою ЦЗ України в умовах євроінтеграції та повноправного членства у МЦЗ ЄС.

Мета статті – проаналізувати та висвітлити найбільш пріоритетні напрями національної політики у сфері ЦЗ України в умовах євроінтеграції та членства в МЦЗ ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Незважаючи на надскладні політичні, соціально-економічні, безпекові умови, Україна демонструє значний прогрес щодо виконання Угоди про асоціацію з ЄС. Метою цієї Угоди, серед іншого, є адаптація українського законодавства до права ЄС. Важливою складовою частиною Угоди у секторі безпеки і оборони є приєднання України до МЦЗ ЄС, рішення про заснування якого Рада ЄС при-

йняла 23 жовтня 2001 року. 17 грудня 2013 року Європарламент і Європейська Рада прийняли Рішення № 1313/2013/EU «Про Механізм цивільного захисту Союзу» [2, 3].

28 лютого 2022 року, на п'ятий день повномасштабного вторгнення Росії, Україна подала офіційну заявку на членство в ЄС. 1 березня 2022 року Європейський Парламент ухвалив резолюцію про підтримку надання Україні статусу кандидата на членство в ЄС, а 10-11 березня 2022 року на неформальному саміті Європейської Ради у Версалі лідери ЄС визнали європейські прагнення України, як зазначено в Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони, і запропонували Європейській Комісії надати свою думку щодо цієї заявки згідно з положеннями відповідних договорів.

8 квітня 2022 року під час візиту до міста Києва Президент Європейської Комісії Урсула фон дер Ляен передала Президенту України Володимирі Зеленському Опитувальник на відповідність Копенгагенським критеріям для оцінки спроможності держави виконувати зобов'язання щодо членства в Євросоюзі та отримати статус держави-кандидата.

17 квітня 2022 року Україна передала відповіді на Опитувальник Європейської Комісії стосовно відповідності України політичним та економічним критеріям членства в Євросоюзі, 9 травня – другу частину Опитувальника щодо відповідності українського законодавства праву ЄС.

23 червня 2022 року Україна отримала статус кандидата на членство в ЄС. Це історичне рішення відкрило перед Україною широкі можливості та водночас поклало на українську владу додаткові зобов'язання стосовно адаптації законодавства України до права ЄС та здійснення докорінних політичних, соціально-економічних, інституційних та правових реформ, спрямованих на розбудову розвиненої та сталої демократії та ринкової економіки.

Україна продовжує активно працювати над імплементацією Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, включно з поглибленою та всеохоплюючою зоною вільної торгівлі. 14 грудня 2023 року Європейська Рада ухвалила історичне рішення розпочати переговори про вступ України до ЄС [4]. Для України це означає початок якісно нового, завершального етапу європейської інтеграції. Основне для нас зараз – це виконання рекомендацій, які зазначені у звіті Єврокомісії, що був оприлюднений 8 листопада 2023 року. Там є понад 90 різних рекомендацій в кожному секторі.

Тож ми маємо першочергово рухатися до того, щоб виконати даний пакет. Цей документ, сектор за сектором, систематизує стан європейської інтеграції та містить перелік ключових задач, що стоять перед Україною просто зараз для продовження руху до членства в ЄС. Єврокомісія підкреслює, що для України першим кроком має бути швидке відновлення, зокрема, пошкоджених генеруючих потужностей, систем передачі та розподілу електроенергії, а також комунальних послуг, транспортної інфраструктури, шкіл та закладів охорони здоров'я. У питанні захисту довкілля та природних ресурсів Єврокомісія констатувала добрий прогрес за рік. Україна продовжувала роботу над кліматичним законом та Національним енергетичним та кліматичним планом, торік був ухвалений і нарешті набув чинності рамковий закон про управління відходами, схвалені плани управління ризиками повеней, водна стратегія до 2050 року тощо.

Але загальна оцінка сумісності України з правом ЄС – посередня, і вона цього року не змінилася. Тож Україна має великий перелік рекомендацій щодо подальших кроків. Загалом законодавство ЄС містить положення щодо зміни клімату, якості води та повітря, поводження з відходами, охорони природи, промислового забруднення, хімічних речовин, шуму та ЦЗ. Єврокомісія всебічно спрямовує зусилля на підтримку України, її повоєнне відновлення та подальший процес євроінтеграції, включаючи розбудову державної системи ЦЗ.

19 січня 2024 року Прем'єр-міністр України повідомив, що у 2024 році буде схвалено Національну програму адаптації законодавства України до права ЄС, та нагадав, що Кабінет Міністрів запустив селф-скринінг українського законодавства на відповідність до європейського. За результатами цього аналізу стало зрозуміло, що необхідно імплементувати близько 2,8 тис. актів права ЄС. 17 січня 2024 року Європейська комісія підтримала рішення розпочати скринінг українського законодавства у межах підготовки переговорної рамки.

Однією з основних умов прийняття нових членів до Європейського Союзу є приведення внутрішнього законодавства країни у відповідність до законодавства ЄС, а точніше до *acquis communautaire*. З моменту прийняття Програми інтеграції України до ЄС ще у 2000 році Україна стала на шлях наближення до ЄС за всім спектром співробітництва, в тому числі «адаптації Україною в достатніх обсягах правових та нормативних стандартів ЄС – *acquis communautaire*». З того часу адаптація законодавства України до законодавства ЄС та досягнення відповідності національної пра-

вової системи *acquis communautaire* є пріоритетною складовою процесу інтеграції України до ЄС.

Під час Саміту Україна-ЄС 3 лютого 2023 року було ініційовано підготовку Національної програми імплементації законодавства України до права ЄС (*acquis EC*). Важливою умовою для підготовки цього плану є проведення первинної оцінки стану імплементації актів права ЄС (*acquis EC*) («селф-скринінгу»), що полягає у проведенні аналізу відповідності норм українського законодавства законодавству ЄС. Цей процес дає можливість чітко визначити, на якому етапі наразі перебуває Україна в імплементації європейського законодавства, визначити сфери, де наше законодавство відповідає вимогам права ЄС, а де - ні.

4 березня набрала чинності Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2023 року № 189, якою затверджено Порядок проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (*acquis EC*).

Кабінет Міністрів України доручив міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади:

- провести до 30 червня 2023 року первинну оцінку стану імплементації актів права Європейського Союзу (*acquis EC*) відповідно до затвердженого Порядку;
- подати до 30 серпня 2023 р. Кабінетові Міністрів звіт за результатами проведення оцінки разом з пропозиціями щодо приведення галузевого законодавства України у відповідність до вимог права Європейського Союзу (*acquis EC*).

Прийнятий Порядок визначає процедуру та вимоги щодо проведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади та державними органами первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (*acquis EC*) для проведення комплексного порівняльного аналізу законодавства України відповідно до права Європейського Союзу (*acquis EC*) і виявлення невідповідностей, які необхідно усунути до початку та в рамках переговорного процесу щодо вступу України до Європейського Союзу.

Держава загалом та її окремі регіони зокрема постійно стикаються з різного роду ризиками, НС, кризами, які можуть дестабілізувати або навіть змінити напрями їх розвитку, особливо в умовах воєнних дій. При цьому в регіонах через особливості їх географічного розташування, історичного, культурного, економічного, політичного розвитку тощо вразливості можуть різнитися. Формування регіональної стійкості має важливе значення не лише в контексті мінімізації таких вразливостей, а й для вирішення місцевих проблем, які заважа-

ють довгостроковому сталому розвитку регіонів у складі єдиної держави. Одними з ключових щодо забезпечення національної стійкості є принципи широкої взаємодії та субсидіарності. Останній передбачає, що реагування на НС та кризи має відбуватися на найнижчому серед можливих рівнів за умови належної координації на найвищому доцільному рівні.

Відповідно до пункту 47 Стратегії національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни», затвердженої Указом Президента України від 14.09.2020 № 392 [5], Україна має сформулювати й запровадити національну систему стійкості, що передбачає: оцінку ризиків, своєчасну ідентифікацію загроз і визначення вразливостей; ефективне стратегічне планування і кризовий менеджмент, зокрема впровадження універсальних протоколів реагування на кризові ситуації та відновлення з урахуванням рекомендацій НАТО; дієву координацію та чітку взаємодію органів сектору безпеки і оборони, інших державних органів, територіальних громад, бізнесу, громадянського суспільства і населення у запобіганні й реагуванні на загрози та подоланні наслідків НС, налагодження та підтримання надійних каналів комунікації державних органів із населенням на всій території України тощо. Реалізація вказаного завдання передбачає налагодження такої співпраці і створення необхідних організаційних механізмів не лише на загальнодержавному рівні, а передусім на регіональному й місцевому рівнях, адже саме там має забезпечуватися ефективно первинне реагування на загрози широкого спектру. Створення постійно діючих форматів взаємодії органів державної та місцевої влади, підприємств і організацій, населення і засобів масової інформації на регіональному і місцевому рівнях є необхідною умовою ефективності реалізації державної політики у сфері забезпечення національної безпеки, ЦЗ та стійкості.

У цій Стратегії ключовим пріоритетом національної безпеки визначена європейська та євроатлантична інтеграція. Реалізація цих пріоритетів забезпечуватиметься зокрема шляхом забезпечення екологічної безпеки, створення безпечних умов життєдіяльності людини, зокрема на територіях, що постраждали внаслідок бойових дій, розбудова ефективної системи ЦЗ.

Стратегія є основою для розроблення таких документів щодо планування у сферах національної безпеки і оборони, які визначатимуть шляхи та інструменти її реалізації, зокрема Стратегія громадської безпеки та ЦЗ України.

У контексті розбудови національної стійкості країни ЄС та провідні міжнародні організації

значну увагу приділяють забезпеченню готовності та управлінню ризиками НС у сфері ЦЗ. Це зумовлено тим, що повністю уникнути більшості з НС неможливо (особливо тих, які мають природне походження), але можна зменшити їх негативні наслідки для суспільства і держави. З огляду на зростання турбулентності та невизначеності у глобальному безпековому середовищі, а також зважаючи на поширення загроз гібридного типу, в країнах ЄС дедалі активніше порушується питання щодо розширення напрямів розбудови національної та регіональної стійкості.

Слід зауважити, що наразі не існує єдиної загальноновизнаної методики розбудови регіональної стійкості та стійкості громад, зокрема й стосовно того, за рахунок чого вони мають формуватися і як оцінюватися. Основні цілі та завдання у цій сфері мають визначатися на основі концептуальних засад розбудови національної стійкості та відповідної організаційної моделі її забезпечення у державі. Важливо також брати до уваги критерії стійкості територіальних громад, орієнтуючись на які можна буде оцінити прогрес у досягненні визначених завдань.

Недосконалим є законодавче і організаційне забезпечення відповідних процесів, зокрема щодо взаємодії розрізнених загальнодержавних систем, які покликані протидіяти певним загрозам, у тому числі на територіальному рівні, механізмів міжвідомчої співпраці та координації такої діяльності на різних рівнях, налагодження державно-приватного партнерства та стійких комунікацій з населенням тощо. Відсутність в Україні єдиного розуміння механізму забезпечення національної стійкості, процесів, які він охоплює, а також організації національної системи стійкості суттєво ускладнює запровадження відповідних процесів на рівні регіонів і територіальних громад. Натомість, місцеві та регіональні органи влади в країнах ЄС відіграють важливу роль у системах захисту населення від НС. Порядок їх взаємодії та вжиття заходів щодо реагування на загрози регулюється не лише національним законодавством, а й законодавством ЄС та міжнародними угодами.

Формування стратегічних і програмних документів у сфері забезпечення безпеки та стійкості регіонів і територіальних громад має відбуватися відповідно до визначених цілей та завдань. Періодично має проводитись оцінювання прогресу їх реалізації з урахуванням встановлених критеріїв та очікуваних результатів.

З перших днів повномасштабного військового вторгнення Росії в Україну Міністерство внутрішніх справ нашої країни тісно співпрацює із МЦЗ ЄС. Україна активувала МЦЗ ЄС з початку

російського вторгнення, при цьому процес її входження став найдовшим та найскладнішим в історії. Україні було надано усю необхідну підтримку та допомогу у сфері охорони здоров'я. Постійно здійснювалась співпраця за такими напрямками: медична евакуація постраждалих українців до закордонних клінік; побудова системи надання психологічної допомоги; удосконалення системи реабілітації; постачання гуманітарної допомоги.

У зв'язку із вступом України до МЦЗ ЄС, з метою забезпечення якісної взаємодії та інтенсифікації співпраці в рамках МЦЗ ЄС і ефективної роботи ДСНС з інструментами та програми ЄС для розвитку національної системи ЦЗ та залучення допомоги Україні насамперед необхідно забезпечити виконання Плану заходів (дорожня карта) з реалізації Угоди між Україною, з однієї сторони, та ЄС, з іншої сторони, щодо участі України в МЦЗ ЦЗ на 2023-2024 роки, затвердженого наказом ДСНС України від 29.11.2023 № 959 [6].

Цим Планом, зокрема передбачено посилити інституційну спроможність ДСНС (Управління європейської інтеграції та міжнародного співробітництва) для взаємодії з МЦЗ ЦЗ шляхом створення відповідного відділу. Визначити перелік осіб від міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, які є відповідальними за координацію співпраці з МЦЗ, та порядок їх залучення до взаємодії з МЦЗ ЄС. Внести зміни до Положення про ДСНС України, затвердженого постановою КМ України від 16 грудня 2015 року № 1052 [6], щодо визначення ДСНС України національним координатором щодо співробітництва з МЦЗ ЄС. Впровадити до програм навчання осіб рядового та начальницького складу служби ЦЗ навчальну тему(и) присвяченні МЦЗ ЄС та інше [7].

Висновки. На загальнодержавному рівні України в рамках функціонування в системі МЦЗ ЄС необхідно створити модулі для реагування на різні види НС та ліквідації їх наслідків на території країн-членів відповідно до методичних рекомендацій. В умовах децентралізації влади в Україні головну координуючу роль у формуванні стійкості регіонів, зокрема в умовах воєнного стану, мають виконувати обласні державні адміністрації. Їх функції у відповідній сфері мають бути розширені, зокрема в частині координації та узгодження роботи різних форматів міжвідомчої співпраці, що функціонують у межах регіону, забезпечення процесу комплексного оцінювання ризиків і виявлення загроз на рівні регіону, ведення регіонального реєстру загроз, запровадження систем раннього виявлення і попередження загроз, узгодження планів соціально-економічного розвитку

з планами забезпечення безпеки та стійкості, розвитку відповідних спільних спроможностей тощо. Також має бути визначено чіткий механізм взаємодії обласних державних адміністрацій з Кабінетом Міністрів України, Радою національної безпеки і оборони України або утвореними ними спеціальними органами з питань забезпечення безпеки та стійкості. На рівні територіальних громад головну

координуючу роль у забезпеченні стійкості мають відігравати органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи, а основним форматом міжвідомчої співпраці мають бути відповідні комісії із забезпечення безпеки та стійкості територіальних громад. При цьому мають бути чітко визначені і розмежовані завдання, ресурси і відповідальність на кожному рівні влади.

REFERENCES:

1. On the ratification of the Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, on the other hand, on the participation of Ukraine in the Union Civil Protection Mechanism. № 3434-IX. (2023). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3434-20#Text>.
2. Executive decision of the commission dated October 16, 2014 establishing the rules of implementation of Decision 1313/2013/EU of the European Parliament and of the Council on the Union Civil Protection Mechanism and repealing Commission Decision 2004/277/EU, Euratom and 2007/606/EU, Euratom (notified under document C(2014) 7489) (Text with EEA relevance) (2014/762/EU). Retrieved from <https://dsns.gov.ua/upload/2/0/1/4/5/3/8/kliucovii-akt-pro-moduli-ukr-2014-762eu-1.pdf>.
3. Decision of the European Parliament and the Council № 1313/2013/EU of December 17, 2013 on the Civil Protection Mechanism of the Union //Official Gazette of the European Community. L 347/924. (2013).
4. The European Council adopted a historic decision to start negotiations on the accession of Ukraine and Moldova to the EU. Retrieved from <https://euua.kmu.gov.ua/news/yevropejska-rada-uhvalyla-istorychne-rishennya-rozpochaty-peregovory-pro-vstup-ukrayiny-ta-moldovy-do-yes/>.
5. On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine. "On the National Security Strategy of Ukraine". Decree of the President of Ukraine. 392 (2020). Retrieved from <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>.
6. On approval of the Regulation on the State Service of Ukraine for emergency situations. 1052. (2015). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-%D0%BF#Text>.
7. On approval of the Plan of measures for the implementation of the Agreement on Ukraine's participation in the Civil Protection. 959. (2023). Retrieved from <https://lv.dsns.gov.ua/upload/2/0/0/8/1/3/9/ns-959-1.pdf>. Action plan (road map) for the implementation of the Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, on the other hand, regarding Ukraine's participation in the Union Civil Protection Mechanism for 2023-2024. Retrieved from <https://lv.dsns.gov.ua/upload/2/0/0/8/1/4/6/plan-zaxodiv-v-ramkax-mcz-jes-1.pdf>.